

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Васил Стефанов Петков
УНСС

Научна специалност: „Световно стопанство и МИО“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Световно стопанство и МИО“ в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №2951/29.09.2025 на Зам.-ректора по НИД на УНСС.

Автор на дисертационния труд: Никол Николаева Кънчев

Тема на дисертационния труд: „Оценка на икономическото въздействие от финансирането на общата селскостопанска политика на ЕС върху българския селскостопански сектор“

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „МИО и бизнес“, факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС по научна специалност „Световно стопанство и МИО“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС №970/12.04.2022 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 22.03.2022 г. до 26.09.2025 г. (няколко месеца преди изтичане на крайния срок – без прекъсвания или удължавания). Докторантът е изпълнил индивидуалния си план и е покрил минималните изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“. Към момента не е заемал академични длъжности в УНСС, извън УНСС или в други научни организации.

Никол Кънчев е завършила бакалавърската си степен през 2019 г., а магистърската – през 2021 г. в катедра „МИО и бизнес“ и след това става задочен докторант в същата катедра. Притежава богат професионален опит като мениджър продажби, координатор ИТ, мениджър ключови клиенти, а от юли 2025 г. работи в САЩ като тийм лидер ключови

клиенти в компания, която е част от Microsoft. Успоредно с това докторантът е развивал и доброволческа дейност.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература и две приложения (общ обем от 209 страници). Преди основното изложение са посочени списък на таблиците, списък на диаграмите и списък на използваните съкращения.

Темата на дисертацията е интересна и винаги актуална с акцент върху оценка на икономическото въздействие на ОСП върху българския селскостопански сектор. Авторът прави заявка да даде количествена оценка на ефекти, които трудно могат да бъдат измерени количество. Точно в това виждам изследователска ниша, която е недостатъчно разработена в литературата. По принцип изследването на ОСП на ЕС е трудна задача, защото в нея се преплитат пазарни и административни начала, върху които е изграден един сложен механизъм на функциониране. ОСП е една от първите общностни политики, при която доминира наднационалното, но самото ѝ прилагане и контрол почти изцяло зависи от действията на националните органи.

В увода са налице основните реквизити – обект, предмет, цел и задачи на изследването. Целта на разработката и изследователските задачи отговарят на съдържанието и насоките на проекта на дисертация. Тезата е формулирана кратко, точно и ясно и по този начин се представят основните насоки на изложението. Трите основни хипотези приемам за релевантни.

Докторантът подробно представя методите на изследването, а в допълнение е поместено и кратко съдържание на главите на дисертацията. Включени са и съзнателно възприетите ограничения, които придават още по-голяма тежест на емпиричната част. Уводът е допълнен и с информационно осигуряване на дисертационния труд.

В началото на първата въвеждаща глава дисертантът разглежда реформите в ОСП на ЕС, както и техните цели и очаквани резултати. Представени са основните финансови инструменти и тяхното приложение в България. Акцентира се върху текущите реформи, предизвикателствата и възможностите, както и върху стратегическите приоритети в средносрочен период с акцент върху климатичните промени и устойчивото развитие.

Втора глава започва с макроикономически анализ на мястото и ролята на селското стопанство в България в сравнителен и динамичен порядък. Приложени са редица закони/теории за определяне на неговата значимост по отношение на заетост, инфлация, търговски баланс и др. Интерес представлява анализът на въздействието на субсидиите върху отделните подотрасли. Авторът прилага различни статистически методи, съвместно със сравнителни анализи, за да определи какво е значението на субсидиите за развитието на отрасъла/подотрасъла и отделните показатели. Прави впечатление, че на повечето места присъства статистически анализ на въздействието с и без субсидии. По отношение на третата точка акцентът се премества върху оценка на икономическото въздействие по отношение на растежа в селските райони, доходите и т.н. Авторът прилага регресионен и мултикриериален анализ като описва съответния метод и го прилага на база на информацията, с която разполага. Същевременно се дават и примери, с които се дообогатява изследването. По-нататък в изложението следва иконометрично моделиране, чрез която е направен опит да се прогнозира ефектите от ОСП върху регионалното развитие. В края на главата са отправени препоръки за подобряване на прилагането на ОСП и оптимизацията на финансовите инструменти.

Третата глава започва с разясняване на теоретичните основи на изследването, методологията, данните, които се използват и резултатите от изследването. След това се разглеждат въздействието на регулациите и влиянието на квотите и митата. Анализирани са влиянието на търговските споразумения върху българските земеделски производители и ефектите от прилагането на търговската политика върху конкурентоспособността на българските земеделски производители.

Заклучението включва основните изводи, до които достига авторът. Накрая е поместен списъкът с използваната литература.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Представеният труд притежава висока научна и практическа стойност, тъй като е посветен на проблематика, която е винаги актуална.

Основните научни и научно-приложни резултати могат да бъдат формулирани в следните насоки:

- отлично познаване на литературата по проблематиката, внимателно осмисляне на реформите, през които е преминала ОСП и задълбочено представяне на новите насоки на развитие;

- в хода на изложението се доказват тезата, хипотезите, целта и задачите на изследването;
- методиката на изследването е интересна, добре обяснена и приложена;
- събрана и обработена е голямо количество емпирична информация;
- приложен е цял букет от методи на изследването – сравнителен анализ, регресионен анализ, мултикритериален анализ, иконометричен модел и т.н. Те са прецизно приложени и резултатите са обосновани и защитени;
- разгледаните примери дообогатяват дисертационния труд и допринасят за повишаване на качеството му;
- формулирани са важни препоръки за по-доброто прилагане на ОСП, нейните инструменти и търговски аспекти;
- авторът търси, намира и обосновава съществуващите причинно-следствени връзки между различните променливи;
- изводите са добре обосновани и целенасочени;
- научният апарат е използван коректно и доста прецизно.

В представения дисертационен труд се откриват научни и научно-приложни приноси, които обогатяват съществуващата теория и практика.

В резултат на изложеното по-горе може да се заключи, че целта и задачите на изследването са постигнати, както и че е доказана основната теза при така заложените хипотези.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В автореферата авторът посочва приносите на дисертационния труд. Същите могат да бъдат приети, въпреки че те могат да бъдат изведени по-синтезирано, както и да бъдат изброени по-кратко. В допълнение авторът е използвал подходяща комбинация от изследователски методи, с които да докаже съществуващите връзки и зависимости. В крайна сметка най-важната задача на дисертационния труд е изпълнена и въпреки сложността на темата смятам, че авторът се е справил на високо научно-приложно ниво.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представените публикации във връзка с темата на дисертационния труд далеч надхвърлят изискуемия минимум. Те показват, че докторантът

е работил и осмислял проблематиката систематично. В допълнение чрез тях основните достижения на автора в дисертацията са намерили публичност:

1. Конакчийска Н. „Новите предизвикателства в Общата селскостопанска политика на ЕС за периода 2021-2027г.“, Сборник с доклади от двадесета международна научна конференция на тема “Членството на България в Европейския Съюз: четиринадесет години по-късно“; Университет за национално и световно стопанство.

2. Кънчев Н. „Съвременно разглеждане на теориите за ЕИИ с фокус върху теориите релевантни за съвременното състояние на ОСП на ЕС“, Сборник с доклади от четвърта научна конференция на тема “Икономика, общество и човешки ресурси в предизвикателство на времето“; Университет за национално и световно стопанство.

3. Кънчев Н. „Сравнителен анализ на методологиите за оценка на икономическите ефекти от формирането на ОСП върху селскостопанските сектори в други държави-членки на ЕС“, Сборник с доклади от единадесета международна научна конференция на тема “Съвременният свят-постижения, рискове, иновации“; Университет за национално и световно стопанство и Регионална библиотека „Любен Каравелов“ гр. Русе.

4. Кънчев Н. „Търговската политика на ЕС в период на икономически промени:Въздействие върху българското селско стопанство“,Сборник с доклади от двадесет и трета международна научна конференция на тема “Членството на България в Европейския Съюз: седемнадесет години по-късно“; Университет за национално и световно стопанство.

5. Кънчев Н. „Общата селскостопанска политика 2023-2027: Стратегически подходи за устойчиво развитие и социална интеграция в България“, Сборник с доклади от дванадесета международна научна конференция на тема “Съвременният свят - постижения, рискове, иновации“; Университет за национално и световно стопанство и Регионална библиотека „Любен Каравелов“ гр. Русе.

6. Кънчев Н. „Социално-икономически ефекти на ОСП върху земеделските общности в България“, катедра „Икономическа социология“; 50 години катедра Икономическа социология: Сборник с

доклади от научна конференция, ISBN 978-619-232-903-7; Издателство УНСС София, 2025 г.

7. Кънчев Н. „Общата селскостопанска политика на ЕС в България: Предизвикателства и възможности за модерно управление“, Сборник „Докторантски четения 11“ Единадесета есенна академия; Академично издателство – УНСС, София, 2025 г.

8. Кънчев Н. „Какво вечае 2025г. за ОСП и България: Промени, предизвикателства и перспективи“, Агрокомпас, бр.1 стр.23-25, януари 2025.

9. Кънчев Н. „Има ли бъдеще за младите фермери в България“, Агрокомпас, бр.1 стр.32-35, януари 2025.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат отговаря на изискванията. В началото се съдържа обща характеристика на дисертационния труд с основните постановки от увода – актуалност, цел и задачи, теза и хипотези, методи на изследването. На следващо място е дадено съдържанието, както и синтезирано представяне на главите на разработката. Следват приносите и списъкът на публикациите във връзка с темата на труда.

Докторантът съвместно е представил основните въпроси и постижения от дисертацията в автореферата. Налице са и най-важните резултати от приложението на методите на емпиричното изследване. Представените приноси отговарят на тезата, хипотезите, целта, задачите и резултатите от разработката.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към представения за рецензиране дисертационен труд нямам бележки и препоръки.

В хода за защитата бих желал авторът да отговори на следния въпрос:

„Субсидиите, които се получават от селскостопанските производители, са стимул или ограничител на растежа/конкурентноспособното развитие на отрасъла?“

8. Заключение

В заключение представеният за рецензиране дисертационен труд притежава необходимите качества и достойнства, което ми дава основание да изразя категорично своето положително становище за присъждане на образователната и научна степен „доктор по икономика“ по научна специалност „Световно стопанство и МИО“ на докторанта Никол Николаева Кънчев. Ще гласувам „ЗА“.

Дата: 27.10.2025 г.
гр. София

Подпис: .....
(доц. д-р Васил Петков)

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

REVIEW

Prepared by: Assoc. Prof. Vasil Stefanov Petkov, PhD
UNWE

scientific specialty: „World Economy and International Economic Relations“

Regarding: PhD thesis for awarding the educational and scientific degree “PhD” in scientific specialty “World Economy and International Economic Relations” in UNWE

Reason for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of PhD thesis according to Order № 2951/29.09.2025 of the Vice-rector for Research of UNWE

Author of the PhD thesis: NIKOL NIKOLAEVA KANCHEV

Topic of the PhD thesis: „Assessment of the Economic Impact of the EU Common Agricultural Policy Funding on the Bulgarian Agricultural Sector“

1. Information for the PhD student

The doctoral candidate has been enrolled in a PhD program at the Department of “International Economic Relations and Business,” Faculty of “International Economics and Politics” at the University of National and World Economy (UNWE), in the scientific field “World Economy and International Economic Relations,” in accordance with Rector’s Order No. 970/12.04.2022. The training has been carried out in part-time form during the period from 22.03.2022 to 26.09.2025 (several months before the final deadline – without interruptions or extensions).

The doctoral student has fulfilled their individual study plan and has met the minimum requirements for obtaining the educational and scientific degree “Doctor.”

At present, they have not held any academic positions at UNWE, outside UNWE, or in other scientific organizations.

Nikol Kanchev obtained her Bachelor’s degree in 2019 and her Master’s degree in 2021 at the Department of “International Economic Relations and Business,” after which she became a part-time doctoral student in the same department. She possesses extensive professional experience as a Sales Manager, IT Coordinator, and Key Account Manager, and since July 2025 has been working in the United States as a Key Account Team Leader in a company that is part of Microsoft. Alongside her professional career, the doctoral student has also been engaged in volunteer activities.

2. General characteristics of the PhD thesis

The dissertation submitted for review consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a list of references, and two appendices (for a total length of 209 pages). Before the main text, a list of tables, figures, and abbreviations is provided.

The topic of the dissertation is both interesting and continuously relevant, with a focus on assessing the economic impact of the Common Agricultural Policy (CAP) on the Bulgarian agricultural sector. The author aims to provide a quantitative evaluation of effects that are inherently difficult to measure in numerical terms. This, in my view, represents a research niche that remains insufficiently explored in the literature. In general, studying the EU’s CAP is a challenging task, as it combines market and administrative principles within a complex system of functioning. The CAP is one of the first community-wide policies in which supranational elements dominate, yet its implementation and control depend almost entirely on the actions of national authorities.

The introduction includes all the key elements — the object, subject, aim, and objectives of the study. The research goal and tasks correspond well to the content and orientation of the dissertation project. The thesis statement is formulated briefly, precisely, and clearly, thus outlining the main direction of the exposition. The three main hypotheses are, in my view, relevant.

The doctoral candidate presents the research methods in detail and provides a short summary of the dissertation’s chapters. The consciously adopted research

limitations are also included, which adds greater weight to the empirical part of the study. The introduction concludes with information on the data and informational sources used in the dissertation.

At the beginning of the first (introductory) chapter, the candidate reviews the reforms of the EU's CAP, their goals, and expected outcomes. The main financial instruments and their application in Bulgaria are presented. Attention is given to current reforms, challenges, and opportunities, as well as to medium-term strategic priorities, with a focus on climate change and sustainable development.

The second chapter begins with a macroeconomic analysis of the place and role of agriculture in Bulgaria in both comparative and dynamic terms. Several economic laws and theories are applied to assess its significance in terms of employment, inflation, trade balance, and other indicators. Of particular interest is the analysis of the impact of subsidies on specific sub-sectors. The author applies various statistical methods, along with comparative analyses, to determine the importance of subsidies for the development of the sector/sub-sector and its individual indicators. It is noteworthy that in most sections, the author conducts statistical analyses comparing the effects with and without subsidies. In the third section, the focus shifts to assessing the economic impact in relation to rural growth, income levels, and similar factors. The author employs regression and multi-criteria analysis, describing the methods used and applying them to the available data. Examples are also provided to enrich the research. Later in the chapter, econometric modeling is applied to forecast the potential effects of the CAP on regional development. The chapter concludes with recommendations for improving CAP implementation and optimizing financial instruments.

The third chapter begins by clarifying the theoretical foundations of the study, its methodology, the data used, and the research results. It then examines the effects of regulations, quotas, and tariffs. The author analyzes the influence of trade agreements on Bulgarian agricultural producers and the effects of trade policy implementation on their competitiveness.

The conclusion summarizes the main findings reached by the author. Finally, a list of the references used is provided.

3. Assessment of the scientific and practical results

The presented dissertation possesses high scientific and practical value, as it addresses issues that remain constantly relevant.

- The main scientific and applied contributions can be summarized as follows:
- Excellent knowledge of the literature on the topic, careful reflection on the reforms that the Common Agricultural Policy (CAP) has undergone, and an in-depth presentation of its new directions of development;
- The thesis, hypotheses, aim, and objectives of the research are convincingly substantiated throughout the exposition;
- The research methodology is interesting, well explained, and properly applied;
- A large amount of empirical data has been collected and processed;
- A wide range of research methods has been employed — comparative analysis, regression analysis, multi-criteria analysis, econometric modeling, etc. These methods have been applied with precision, and the results are well-grounded and justified;
- The examples discussed enrich the dissertation and contribute to improving its overall quality;
- Important recommendations are formulated for enhancing the implementation of the CAP, its instruments, and its trade aspects;
- The author identifies, substantiates, and explains the causal relationships between various variables;
- The conclusions are well-founded and purposeful;
- The scientific apparatus is used correctly and with great precision.

The presented dissertation contains both scientific and applied contributions that enrich existing theory and practice.

As a result of the above analysis, it can be concluded that the aim and objectives of the research have been successfully achieved, and that the main thesis has been proven within the framework of the stated hypotheses.

4. Assessment of the scientific and practical contributions

In the author's abstract, the author outlines the main contributions of the dissertation. These can be accepted as valid, although they could have been presented in a more concise and synthesized manner. In addition, the author has employed an appropriate combination of research methods to demonstrate the existing relationships and interdependencies. Ultimately, the most important objective of the dissertation has been achieved, and despite the complexity of the topic, I believe that the author has handled it at a high scientific and applied level.

5. Assessment of the publications connected with the PhD thesis

The publications presented in connection with the topic of the dissertation far exceed the required minimum. They demonstrate that the doctoral candidate has worked on and reflected upon the subject matter systematically. In addition, through these publications, the author's main achievements in the dissertation have been made public:

- *Konakchiyska, N. "The New Challenges in the Common Agricultural Policy of the EU for the Period 2021–2027." Proceedings of the Twentieth International Scientific Conference "Bulgaria's Membership in the European Union: Fourteen Years Later." University of National and World Economy, Faculty of International Economics and Politics, Department of International Economic Relations and Business. Held on October 15, 2021.*
- *Kanchev, N. "A Contemporary Review of Theories of International Economic Integration with a Focus on Theories Relevant to the Current State of the EU's CAP." Proceedings of the Fourth Scientific Conference "Economy, Society and Human Resources in the Challenge of Time." University of National and World Economy, General Economics Faculty. Held on April 24, 2024.*
- *Kanchev, N. "Comparative Analysis of Methodologies for Assessing the Economic Effects of CAP Formation on Agricultural Sectors in Other EU Member States." Proceedings of the Eleventh International Scientific Conference "The Contemporary World – Achievements, Risks, Innovations." University of National and World Economy and Regional Library "Lyuben Karavelov," Ruse. Held on April 23–25, 2024.*
- *Kanchev, N. "The EU's Trade Policy in a Period of Economic Change: Impact on Bulgarian Agriculture." Proceedings of the Twenty-Third International Scientific Conference "Bulgaria's Membership in the European*

Union: Seventeen Years Later.” University of National and World Economy, Faculty of International Economics and Politics, Department of International Economic Relations and Business. Held on October 17, 2024.

- *Kanchev, N. “The EU’s Common Agricultural Policy in Bulgaria: Challenges and Opportunities for Modern Governance.” Proceedings of the National Scientific Conference “Rediscovering the State. The Entrepreneurial Model of Governance: 30 Years Later.” University of National and World Economy, Department of Public Administration. Held on October 24, 2024.*

- *Kanchev, N. “The Common Agricultural Policy 2023–2027: Strategic Approaches for Sustainable Development and Social Integration in Bulgaria.” Proceedings of the Twelfth International Scientific Conference “The Contemporary World – Achievements, Risks, Innovations.” University of National and World Economy and Regional Library “Lyuben Karavelov,” Ruse. Held on April 9–11, 2025.*

- *Kanchev, N. “Socio-Economic Effects of the CAP on Agricultural Communities in Bulgaria.” Proceedings of the Scientific Conference Dedicated to the 50th Anniversary of the Department of Economic Sociology. University of National and World Economy, General Economics Faculty, Department of Economic Sociology. Held on April 29, 2025.*

- *Kanchev, N. “What 2025 Holds for the CAP and Bulgaria: Changes, Challenges, and Prospects.” Agrocompass, Issue 1, pp. 23–25, January 2025.*

- *Kanchev, N. “Is There a Future for Young Farmers in Bulgaria?” Agrocompass, Issue 1, pp. 32–35, January 2025.*

6. Assessment of the autoreferate

The presented author’s abstract meets the established requirements. It begins with a general overview of the dissertation, including the key elements from the introduction – relevance, aim and objectives, thesis and hypotheses, and research methods. This is followed by the table of contents and a concise summary of the dissertation’s chapters. The abstract also includes the stated contributions and a list of publications related to the dissertation topic.

The doctoral candidate has conscientiously presented the main issues and achievements of the dissertation in the abstract. The most important results from the application of the empirical research methods are also included. The stated contributions correspond to the thesis, hypotheses, aims, objectives, and results of the dissertation.

7. Critical notes, recommendations, and questions

I have no remarks or recommendations regarding the dissertation submitted for review.

During the defense, however, I would like the author to address the following question:

“Are the subsidies received by agricultural producers a stimulus or a constraint to the growth and competitive development of the sector?”

8. Conclusion

In conclusion, the dissertation submitted for review possesses the necessary qualities and merits, which gives me solid grounds to express my unequivocally positive opinion in favor of awarding the educational and scientific degree **“Doctor of Economics”** in the scientific field **“World Economy and International Economic Relations”** to the doctoral candidate **Nikol Nikolaeva Kanchev**.

I will vote **IN FAVOR**.

October 27th 2025
Sofia

Signature: .....
(Assoc. Prof. Vasil Petkov, PhD)